

Lokale lønnsforhandlinger – hva er det?

Ved årlige lokale lønnsforhandlinger har du, som tillitsvalgt, en viktig rolle. Men hvordan går du frem, og hva må du huske på?

Her får du en innføring i hvem, hva og når det skal forhandles lønn på din arbeidsplass.

Når kan du forhandle om lønn lokalt?

Før du kan begynne de lokale lønnsforhandlingene, skal de sentrale tariff- forhandlingene (ofte kalt tariffoppgjør) være gjennomført.

I de sentrale forhandlingene forhandler LO og arbeidsgiverorganisasjonene (NHO med flere) om lønnsvekst og endringer i de ulike overenskomstene til forbundene. Resultatet fra de sentrale forhandlingene gjelder for alle som er omfattet av den overenskomsten forhandlingene gjelder.

Etter de sentrale forhandlinger er ferdige, skal det forhandles lokalt om lønn i den enkelte bedrift.

Hvem forhandler?

Det er du, som lokal tillitsvalgt, som gjennomfører de lokale lønnsforhandlingene sammen med arbeidsgivers representant.

Fra klubben velges det et forhandlingsutvalg bestående av minst tre personer – som oftest leder, nestleder og sekretær i klubben. Forhandlingsutvalgets størrelse avhenger av hvor mange medlemmer klubben representerer, så det kan være flere.

Dersom forhandlingsutvalget er stort, velger man ofte ut et engere utvalg (en mindre gruppe) som kan ha særmøter med representanter fra bedriften.

I forhandlinger er hovedregelen at bedriften stiller med likt antall personer som klubben.

Hva forhandler dere om?

I de lokale lønnsforhandlingene forhandler klubben og arbeidsgiver om den årlige lønnsreguleringen. Det vil si et krone- eller prosentvis lønnstillegg på grunnlønna som skal gis likt til alle medlemmene på Styrkes tariffavtale i din bedrift. Dersom det meste av lønnstillegget legges på grunnlønn, vil samtlige av dine medlemmer få del i lønnsøkningen.

Tabellen under illustrerer i grove trekk forskjellen mellom et kronetillegg og et prosenttillegg.

	Kronetillegg	Prosenttillegg
Hva er det?	Alle får samme kronebeløp i lønnstillegg.	Alle får et tillegg på samme prosent av sin lønn.
Eksempel	+ 5 000 kr til alle ansatte.	+ 3 % av lønn.
Hvem tjener mest på det?	Lavlønnede får størst relativ økning.	Høytlønnede får størst kronebeløp.
Fordel	Utjevner lønnsforskjeller og styrker lavtlønnede .	Bevarer eller øker lønnsforskjeller i prosent.
Ulempe	Opplevs mindre for de med høy lønn .	Kan oppleves urettferdig for lavtlønnede .

De 4 kriterier

De lokale lønnsforhandlingene skal være basert på informasjon du har fått fra arbeidsgiver i forkant av forhandlingene. Du har krav på å få informasjon om fire kriterier:

- bedriftens økonomi
- produktivitet
- fremtidsutsikter
- konkurranseevne

I tillegg har du krav på innsyn i medlemmenes lønnsgrunnlag, slik at dette også hensyntas i forhandlingene.

Samlet sett danner dette grunnlaget for de lokale lønnsforhandlingene.

Individuelle justeringer

I noen overenskomster kan man også avtale mulighet for individuell lønnsdifferensiering. Da avtaler de tillitsvalgte og bedriften gjerne at en viss prosent, eller et kronebeløp av det avtalte forhandlingsresultatet, kan brukes til individuelle justeringer. Dette skal alltid fordeles etter objektive og målbare kriterier – i tråd med et etablert lønssystem i bedriften.

Merk:

- Som tillitsvalgt har du ikke krav på å delta i selve fordelingen for de enkelte ansatte, men du skal bli forelagt resultatet.
- Korrigeringer i lønn ved endring av stilling, og eventuelle skjevhet- og etterslepsjusteringer, fagtillegg, skifttillegg og en ansiennitetsstige o.l., bør *alltid* tas utenom de ordinære lønnsforhandlingene.
- Dersom bedriften har etablert en bonusordning, må du, som tillitsvalgt, påse at dette ikke kobles til lønnsforhandlingene og påvirker resultatet der. Bonus er noe som eventuelt skal utbetales i tillegg til den årlige lønnsreguleringen.

Protokoll

Det skal alltid skrives protokoll fra de lokale lønnsforhandlingene. Av protokollen skal det fremgå:

- Hva partene har blitt enige/uenige om i lønnsforhandlingene
- Forhandlingsresultatet beskrevet i krone- eller prosenttillegg og hvordan dette skal fordeles.
- Virkningstidspunkt
- Protokollen skal signeres av begge parter.

Usikker på hvordan en slik protokoll skal skrives? Her finner du en [mal på protokoll fra lokale lønnsforhandlinger](#).